

VLAAMSE FILM EN TOEGANKELIJKHEID

Richtlijn Vlaams Audiovisueel Fonds – februari 2020

Vanaf 1 april 2016 moeten alle nieuwe Nederlands gesproken Vlaamse langspeelfilms die door het Vlaams Audiovisueel Fonds worden ondersteund (als majoritair Vlaamse productie) beantwoorden aan twee toegankelijkheidscriteria:

1. Ten behoeve van de blinden- en slechtzienden gemeenschap moet de film uitgebracht worden met AUDIODESCRIPTIE.
2. Ten behoeve van de doven- en slechthorende gemeenschap moet de film uitgebracht worden met Nederlandse ondertitels die van bij de releasedatum beschikbaar zijn in de DCP van de film.

1. VLAAMSE FILM EN AUDIODESCRIPTIE

Wat is audiodescriptie?

Audiodescriptie is een techniek waarbij een stem beschrijft wat er in beeld te zien is. Audiodescriptie converteert een film tot luisterspel. Met audiodescriptie wordt de bioscoop toegankelijk voor de naar schatting 120.000 blinden en slechtzienden in Vlaanderen.

Audiodescriptie voortaan via een app

Met behulp van een gratis smartphone applicatie (die zowel op tablet als smartphone werkt) beheert de blinde of slechtziende de technologie voor audiodescriptie volledig autonoom.

- De gebruiker downloadt de EARCATCH app thuis op zijn smartphone of tablet. De app is gratis beschikbaar via de App-store (iOS) of de Play-store (Android) en kan ook worden gedownload via de links op de website www.earcatch.be.
- Vervolgens selecteert de gebruiker de film die hij gaat bekijken in de bioscoop. Door de film te selecteren wordt het audiodescriptiebestand op de smartphone (of tablet) opgeladen.
- De gebruiker neemt zijn smartphone of tablet mee naar de filmzaal en sluit oortjes aan op de koptelefoonuitgang. Via één oortje beluistert hij de audiodescriptie bij de film, via het andere oor het geluid van de film zoals dat in de zaal weerklinkt. Bij luide films wordt aangeraden om oortjes te gebruiken die de gehoorgang afsluiten.
- Hoe werkt de technologie? De app 'beluistert' de klankband van de film en herkent, na enig auditief scanwerk, de precieze locatie waar hij zich bevindt in de film. Vervolgens synchroniseert de app de audiodescriptiestem (die zich op de smartphone of tablet bevindt) met de geluidsband van de film.

- De app functioneert niet alleen in de bioscoop. Hij kan ook gebruikt worden bij televisiekijken, dvd, on demand, streaming, enzoverder...
- Audiodescriptie in het kort: zie het korte animatiefilmpje op de site van EARCATCH <http://www.earcatch.be/uitleg/>

Welke gevolgen heeft de audiodescriptierichtlijn voor de zaaluitbater?

- Geen enkele. De blinde en slechtziende zorgt volkomen autonoom voor logistiek en audiodescriptie. Hij brengt de benodigde technologie (smartphone of tablet + EARCATCH app) mee naar de zaal.
- Indien de bioscoopzaal uitgerust is met specifieke randapparatuur voor audiodescriptie (zoals bijvoorbeeld het Franse systeem Twavox - zie www.twavox.com) kan de audiodescriptie ook toegankelijk gemaakt worden via het DCP audiokanaal 8. De meeste audioprocessoren voorzien een aparte audiouitgang voor dit kanaal.

Welke gevolgen heeft de audiodescriptierichtlijn voor de producent van de film?

- Het Vlaams Audiovisueel Fonds biedt de betrokken producent voor deze extra deliverable een ondersteuning van 5000 euro, een bedrag dat ongeveer 50 à 60% van de volledige kost dekt (voor een film van een doorsnee lengte van 90 minuten).
- Enkel in uitzonderlijke gevallen (bv. wanneer er grote hoeveelheden anderstalige dialogen in de film voorkomen), kan de producent op deze richtlijn een vrijstelling vragen.

Aanlevering van de audiodescriptie

- De audiodescriptiefile dient als WAV file te worden aangeleverd bij het bedrijf Soundfocus, dat de EARCATCH app beheert voor Vlaanderen en Nederland. Aan de hand van deze app krijgt de blinde of slechtziende gratis toegang tot alle Nederlandstalige audiodescripties die beschikbaar zijn.

<p>Soundfocus ter attentie van Mereijn van der Heijden Groen van Prinstererstraat 41 3762 TS Soest Nederland tel 035 5339584 email info@soundfocus.nl</p>

Technische specificatie:

*een -16LUFS mono WAV 24bit 48kHz sync (dezelfde lengte als de ref 25fps QT)
 de Stereo/LtRt Mix in 24 en 25 fps sync (dezelfde lengte als de ref 25fps QT)*

- De audiodescriptie-geluidsfile (enkel de audiodescriptiestem) wordt eveneens ondergebracht in de DCP onder het audiokanaal 8.
 Zie <http://isdcf.com/papers/ISDCF-Doc4-Interop-audio-channel-recommendations.pdf>

Producenten van professionele audiodescriptie voor film in Vlaanderen en Nederland

Producenten die audiodescriptie aanleveren dienen te beantwoorden aan de professionele context die geschetst wordt in het kader van het Europese ADLAB-project (<http://www.adlabproject.eu>).

Op dit moment is de markt van professionele audiodescriptieproducenten voor film nog klein.

In Vlaanderen:

- [The Audiodescription Company](#) (The Subtitling Company, [Joris Redig](#))
- [Nevero](#) ([Susanne Verberk](#))
- [OptionMedia](#) ([Sabine Van Riel](#))
- [Sonhouse](#) ([Leonie](#))
- [The Image & Sound Factory](#) ([Anna De Lepeleere](#))
- [VRT](#) ([algemeen](#), [Jan-Willem Van Hoof](#))

In Nederland:

- [Soundfocus](#) ([Mereijn van der Heijden](#))
(ook actief op de Vlaamse markt met Vlaamse audiodescriptie-scenaristen en stemmen)

De verschillende onderdelen in de productie van de audiodescriptie

1. Aanlevering materiaal

- Een browserversie van de afgewerkte film in een behoorlijke kwaliteit ('Afgewerkte film': minimaal film met beeldlock, dialogen verschuiven niet meer van plaats)

Minimumspecificaties voor de browserclip:

- MP4 format
 - H264 video codec, High Profile
 - AAC audio codec, stereo
 - audio sampling rate 48 KHz
 - audio bitrate 384 Kbit/s
 - progressive scan
 - 4:2:0 of 4:2:2
 - variable bitrate
 - time code on screen in the upper part
-
- Audiofiles
 - de 5.1 Surround Mix in 24 en 25 fps
 - de Stereo/LtRt Mix in 24 en 25 fps
 - Het scenario
 - Het script
 - De dialooglijst
 - Nederlandse ondertitels indien die al beschikbaar zijn
 - Begingeneriek en aftiteling in Word

2. Analyse van de te beschrijven productie

- Kan het programma wel beschreven worden?
- Is er voldoende tijd en plaats tussen de dialogen om informatie toe te voegen?
- Wat met eventuele fragmenten in een vreemde taal of dialecten?
- Welke weerslag heeft dit op het budget?
- Indien de analyse negatief uitvalt, kan de producent een vrijstelling vragen.

3. Het AD-script

Schrijven van het AD-script inclusief timing,
eindredactie door een tweede beschrijver
al dan niet in combinatie met een zogenaamde 'blinde check'
met een proefpersoon die de beelden niet ziet

4. Audiodescriptie-script ter goedkeuring aan de producent

Optioneel:
een visie met de productie leider (dit creëert een extra stap in het proces want er moet
een tussentijdse stemopname door de beschrijver zelf gemaakt worden).

5. Casting stem (inclusief planning stem en studio)

In samenspraak met de producent

6. Studiowerk

Stemopname, klankafwerking, mix voor EARCATCH en DCP
Professionele stem, professionele klankstudio
Aanwezigheid van de productie leider noodzakelijk

7. Deliverables

Een mono mix voor EARCATCH
Een mono mix voor DCP audiokanaal 8
<http://isdcf.com/papers/ISDCF-Doc4-Interop-audio-channel-recommendations.pdf>
De mix houdt rekening met de dynamiek in de film.

2. VLAAMSE FILM EN NEDERLANDSE ONDERTITELING

Nederlandse ondertiteling bij Nederlandstalige film

In de bioscoop is ondertiteling de courante praktijk voor anderstalige films. Voor Nederlandstalige films is dat niet geval, tenzij er in de film dialect wordt gesproken. Zonder Nederlandse ondertitels zijn Vlaamse films in de bioscoop niet toegankelijk voor doven en slechthorenden. Volgens recente tellingen zijn om en bij de 800.000 Vlamingen doof of slechthorend. Ook voor 'nieuwe Belgen', die de nieuwe taal nog niet volledig machtig zijn, zijn ondertitels een belangrijk hulpmiddel.

Nederlandse ondertiteling standaard in de DCP

Vlaamse films die door het Vlaams Audiovisueel Fonds worden ondersteund (als majoritair Vlaamse productie) moeten vanaf 1 april 2016 van bij de bioscooprelease van de film Nederlandse ondertitels hebben in de DCP.

Welke gevolgen heeft de ondertitelingsrichtlijn voor de zaaluitbater?

Het VAF roept de bioscoopsector en de belangenverenigingen op om genereuze afspraken te maken over de vertoning van Vlaamse films met Nederlandse ondertitels.

Welke gevolgen heeft de ondertitelingsrichtlijn voor de filmdistributeur?

De filmdistributeur moet de bioscoopuitbater bij de DCP een KDM aanleveren die eveneens toegang geeft tot de Nederlands ondertitelde versie van de film.

Welke gevolgen heeft de ondertitelingsrichtlijn voor de producent van de film?

De betrokken producenten dienen alle Vlaamse DCP's van bij de zaalrelease te voorzien van Nederlandstalige ondertitels.